

Verslag bezoek Sikkim mei 2006 – Jannie Langbroek

De kassier van Thomas Cooks wisselkantoor op het vliegveld van Delhi slaagt er in mij via een wisseltruc 50 euro afhandig te maken. Welkom in India. Deze kende ik nog niet. Merk het pas later in mijn hotelkamer en vervloek even dit land.

Ook hotel 55 is weer even ellendig als alle voorafgaande en absoluut niet goedkoop.

De volgende ochtend stap ik in de Rajdhani Express die mij in 20 uur naar het oosten van het land zal brengen. Ik reis samen met Peter, een Australische vrijwilliger die ooit in India is blijven hangen. Hij is recent even naar familie en vrienden in Australië geweest en heeft geld voor de school ingezameld, o.a. voor een naaimachine.

In Siliguri wacht de door ons bestelde jeep, helaas spreekt de chauffeur geen woord engels en wat erger is, hij weet de weg niet. Uiteindelijk laten we de jeep staan en gaan met riksja's de stad in. Maak me een beetje zorgen over alles wat ingeslagen moet worden maar het lukt.

We vertrekken met handdoeken, pyama's, schoolspullen, ondergoed, matrassen, snoep voor de kinderen en - een naaimachine. Een echte Usha en volgens de verkoper, de indische Singer. Loodzwaar gietijzer. Om half tien s'avonds komen we pas bij de school aan waar een groep ongeruste onderwijzers ons opwacht. De kinderen zijn al lang naar bed maar het weerzien is vrolijk.

De Kinderen

Veel om trots op te zijn. De kinderen die vorig jaar in nursery op school kwamen spreken inmiddels genoeg engels om een eenvoudig gesprekje mee te voeren. Vooral tijdens de wandelingen na het avondeten praten ze honderduit. Ook de ontwikkeling van hun meer creatieve gaven werpt vruchten af: vorig jaar wonnen ze een wedstrijd waarin alle omliggende scholen participeerden met zang en dans.

Een week na mijn aankomst worden we getraakteerd op een heel middagprogramma met als pièce de resistance een geheel eigen versie van Sneeuwwitje en de 7 dwergen. Een groot succes ondanks de regen.

Qua sport is er de groeiende traditie om op zondag cricket te spelen, tegen de verderop gelegen government school. Niet elke zondag want soms is er geen bal, zoekgeraakt in het maisveld. Een zware straf.

Samyor en Phurkit

Van klas 4 van vorig jaar bleven uiteindelijk maar 2 leerlingen over. Amosh kwam uit Bhuriakop zelf en kon naar de government school, Pumjay wilde non worden en zit nu in een klooster vlakbij de hoofdstad en Tempa werd door zijn ouder van school gehaald om te werken. Tot ons groot verdriet. Hij werkt nu aan wegen en we kunnen alleen maar hopen dat zijn schooltijd hem een goede en vrolijke basis voor zijn verdere leven zal verschaffen. Samyor en Phurkit bleven over en we besloten hen ook naar de government school te sturen maar hen wel in het hostel te houden. In overleg met het hoofd van die school konden ze een klas overslaan en zitten nu in klas 6. Ze zien er geweldig uit in hun uniform.

De Vrijwilligers

De bedoeling is dat er altijd 2 zijn maar in de praktijk blijkt de planning nogal eens anders te lopen. Als ik aankom zijn er 5 maar Kelly uit Canada en Jessica uit Amerika vertrekken een dag later. Beide vertellen een fantastische tijd te hebben gehad en brengen de nacht voor hun vertrek door met het schrijven van brieven aan elk afzonderlijk kind. Het afscheid is hartverscheurend en de kinderen zijn een dag van slag. Gelukkig wordt het verdriet adequaat opgevangen door de overgebleven vrijwilligers. Karen is een gepensioneerde onderwijzeres uit Australië, eigenlijk Tasmanie en Lisa en James zijn beide accountant en respectievelijk uit Australië en Engeland. Karen heeft ook een muzikale achtergrond, ze is violiste in een kwartet en weet veel van boekbinden. Ze heeft de oudste kinderen zelf een verhaal laten verzinnen en ze dat laten illustreren met eigen tekeningen. Het resultaat is verbluffend en ik ben blij dat er inmiddels genoeg materiaal voorhanden is om ook die kant van de kinderen te ontwikkelen. Karen heeft ook een laptop meegenomen en de computerlessen zijn razend populair.

De maandelijkse meeting van de staf

Het is pas de 2^e keer en nog wat onwennig maar er is een echte agenda. Belangrijke punten: salarisverhoging, de selectie van nieuwe kinderen en de nieuw te bouwen school. Ook wordt langdurig gepraat over de vorderingen van de kinderen en worden de vrijwilligers om suggesties voor verbetering gevraagd.

Karen, Lisa en James spreken hun lof uit voor de wijze waarop de school wordt gerund.. Karen belooft dat ze terug zal komen.

De vrouw uit Dodak

Aan het begin van het jaar kreeg ik een email van Jamyang, het schoolhoofd, of wij 2 kinderen in een weeshuis wilden sponsoren. Ik vroeg wat meer gegevens als waarom de kinderen niet gewoon naar school konden etc. en kreeg toen het verhaal van een vrouw die geen geld en eten had voor haar 3 dochters en er daarom al 1 had weggegeven of verkocht aan een passerend amerikaans echtpaar. Ik schreef terug dat het me in dit geval beter leek de moeder te sponsoren zodat de kinderen gewoon bij haar konden blijven.

Jamyang werd ziek en moest in Darjeeling blijven en daardoor raakte het verhaal op de achtergrond. Nu op school herinnerde ik het me weer, ook omdat het zo schrijnend leek. De werkelijkheid bleek erger. Omdat wij, de school, haar niet konden helpen had de vrouw haar andere 2 dochters ook verkocht/weggegeven. De middelste zit in Delhi en de jongste van 8, in Siliguri. Op mijn verzoek probeert G.S., een van onze onderwijzers, te achterhalen hoe het met de kinderen is en of het eventueel is terug te draaien. We horen dat er niets meer aan is te doen. Geen idee of het goed met ze gaat. Voel me verdrietig en gefrustreerd.

Het varken van Pala

Pala is de kok van de school en voor Sikkim begrippen heel erg oud, over de 60. Vorig jaar had hij van zijn spaargeld (hij verdient ongeveer 40 euro per maand) een klein varken gekocht om vet te mesten en te verkopen. Heel verstandig want in de keuken zijn altijd wel restjes over en die konden nu naar het varken. Pala had de school ook 35 kilo vlees beloofd als het geslacht zou worden. Er waarde echter een virus rond en het varken werd ziek. De gebeden van de kinderen mochten niet baten, het varken stierf en werd begraven. Ik informeer hoeveel een nieuw varkentje kost en een week later zit ik met Pala en een krijsend varken in een jeep. De jeep is niet goed geladen en halverwege verliezen we een baal rijst en dreigt de jute zak met varken ook op de weg te belanden. Als Pala het gestreste beestje even later in zijn hok bij de school wil zetten ontsnapt het en volgt een wilde achtervolging door het maisveld van de buurman. Volgend jaar krijgen de kinderen hopelijk een karbonaadje.

Badal

Badal is een leerling op onze school die bij zijn ouders in het dorp woont. Zijn beentjes zijn vuurrood. Het ziet er gruwelijk uit, jeukt en doet pijn. Ontsteking, infectie, niemand die het weet. Volgens de onderwijzers weigert zijn vader met hem naar de dokter te gaan en worden er alleen af en toe wat bladeren uit de jungle op gelegd. Omdat ik toch naar de hoofdstad moet maak ik een foto van de beentjes om bij een apotheek medicijnen te zoeken.

De apothekers reageren geïrriteerd op mijn foto en zeggen dat ik met het kind naar een dokter moet. Ik sputter een beetje dat het lastig is omdat hij zo afgelegen woont maar natuurlijk hebben ze groot gelijk en ik neem me voor dat ook daadwerkelijk te doen zodra ik terug ben. Badal blijkt inmiddels thuis want nu is zijn hele lichaam bedekt met zweren. De dokter in Soreng van het dichtstbijzijnde ziekenhuis denkt dat het schurft is maar de benen bekijkt ze nauwelijks. We krijgen een recept voor verschillende pillen en een lotion met tamelijk ingewikkelde instructies. Ik vrees het ergste want beide ouders zijn ongeletterd. Onterecht blijkt want een paar dagen later is hij even op school en zijn de zweren voor een groot deel verdwenen, zelfs de beentjes zien er iets beter uit.

De moeder van Bawana

Vlak voor mijn vertrek komen twee vrouwen vroeg in de ochtend bij de school, de moeder van Bawana en een vrouw uit het dorp. G.S. praat even met ze en ik vraag wat er aan de hand is. Bawana is een klein meisje dat bij ons op school is en haar moeder komt hulp vragen omdat haar oudste zoon die kostwinner is, haar gaat verlaten om met zijn vrouw en kind ergens anders te gaan wonen. Dat betekent geen inkomen voor een vrouw met 6 kinderen in de leeftijd tussen 6 en 14 jaar. Haar man is vorig jaar overleden en zijzelf bewerkt een stuk grond van iemand anders. De helft van de opbrengst daarvan is voor haar. In plaats van geld te geven vraag ik of het mogelijk is om een stuk grond voor haar te kopen. Haar antwoord op mijn suggestie doet iedereen in lachen uitbarsten. Wat zei ze? Ik heb liever een koe. Vraag weer: zou ze daar dan van kunnen leven? Ja. Ik weet inmiddels wat een koe kost (7.000 rupees = 140 euro) dus dat is makkelijk. Een uur later zijn ze terug met de boodschap dat ze er 1 hebben gevonden voor 6.500 en of ik maar even wil gaan kijken.

Birkha Gurung

Wat een vrolijk uitstapje leek te worden, het inspecteren van de koe, bleek een trieste aangelegenheid. De verkoper, Birkha, was een nog jonge man die al 15 jaar verlamd op een bed zat en het geld nodig had om een dokter te kunnen betalen. Ooit hadden dokters hem verteld dat hij in het buitenland geopereerd had kunnen worden maar daarvoor was geen geld geweest. Toen de reguliere medische zorg in India hem niet verder kon helpen was hij te rade gegaan bij de witchdokters. In de afgelopen 10 jaar hadden verschillende sjamanen hem verteld geduld te hebben omdat het goed zou komen maar nu had hij de hoop een beetje opgegeven. Door het lange zitten waren er nu allerlei organen in de knoop gekomen en dat moest nu gerepareerd. Zwaar ontdaan van zoveel ellende – hij zit in een hutje bovenop een berg en als hij naar de dokter moet gaat dat op de rug van zijn broer – bied ik aan om in Nederland na te vragen of er nog kans op genezing is. Als ik echter zijn benen zie betwijfel ik dat, niets dan bot en geen weefsel er om heen. Krijg een x-ray mee en zal mijn best doen. Karen is met mij mee en later bedenken we dat het misschien toch goed is als hij een rolstoel heeft zodat hij, eenmaal de berg af, in elk geval in het dorp rondgereden kan worden. Karen belooft er 1 voor hem te kopen.

Dzongu

Mika is de man via wie het schoolproject in Dzongu is gestart. Hij werkt parttime als inspecteur van de volksgezondheid en wijdt de rest van zijn tijd aan de ontwikkeling van zijn land. Dzongu is het gebied waar de oorspronkelijke bewoners van Sikkim, de Lepcha's leven en het meest achtergebleven gebied. Niet in de laatste plaats omdat het voor buitenstaanders ontoegankelijk is/was. Ook mensen uit Sikkim zelf hebben voor Dzongu een permit nodig. Mika nu is dat allemaal aan het veranderen en een onderdeel van zijn droom is een grote, onafhankelijk van de overheid opererende school. Die moet in Passingdang komen, het dorp waar nu 11 door ons gesponsorde kinderen op school zitten. De school is enigszins provisorisch gehuisvest in een paar uit riet opgetrokken gebouwtjes, boven op een berg. Natuurlijk zijn er in het gebied government scholen maar net als in de rest van Sikkim/India, laat de kwaliteit vaak te wensen over. Deels door te grote klassen, deels door het systeem waarbij onderwijzers na hun benoeming naar elke uithoek van het land gestuurd kunnen worden en ook vaak om de 1 of 2 jaar worden overgeplaatst, wat de motivatie niet ten goede komt. Een school in Dzongu toegewezen krijgen is voor de meesten een nachtmerrie: onherbergzaam gebied, superarme bevolking en geen infrastructuur. Vandaar de droom. Tijdens een vergadering van het schoolbestuur verneem ik dat het dorp bereid is een bedrag van 2000 euro bij te dragen, deels in zand en stenen, deels in mankracht. Afsproken wordt dat er een bouwplan wordt gemaakt en een begroting waarna de Stichting gaat kijken wat mogelijk is.

Stichting Kinderen van Sikkim
Kromme Waal 20
1011BT Amsterdam
Giro 9227356